

**Votaziun dal pievel dals
30 da november 2008
Explicaziuns dal cussegl federal**

- 1** **Iniziativa dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts pornografics vi d’uffants»**
- 2** **Iniziativa dal pievel «Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS»**
- 3** **Iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d’impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!»**
- 4** **Iniziativa dal pievel «Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna»**
- 5** **Midada da la lescha da narcotics**

Dus projects da votaziun concernan la politica svizra da drogas:

l’iniziativa dal pievel «Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna» (iniziativa da chonv)

**Quart
project**

e la

midada da la lescha federala davart ils narcotics e las substanzas psicotropas (lescha da narcotics).

**Tschintgavel
project**

Tras la midada da la lescha da narcotics vegn il concept naziunal concernent la problematica da drogas, che vegn pratigà dapi 20 onns, francà en la lescha. Cunter questa midada èsi vegnì fatg in referendum.

L’iniziativa da chonv da sia vart vul reglar mo il diever ed il tractament da cannabis. Ella vul ch’il consum da cannabis saja nunchastiabel, che la purschida da cannabis vegnia controllada tras la confederaziun, che la protecziun da la giuventetgna vegnia rinforzada e ch’i vegnia scumandà da far reclama per cannabis.

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d’acceptar la midada da la lescha da narcotics e da refusar l’iniziativa da chonv.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 32–45

Noziuns

pagina 35

Text da l’iniziativa

pagina 38

Text da la midada da la lescha

paginas 46–61

Iniziativa dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts pornografics vi d'uffants»

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vos acceptar l'iniziativa dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts pornografics vi d'uffants»?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa.

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 163 cunter 19 vuschs tar 5 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 41 cunter 0 vuschs senza abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Tgi ch'è vegni malduvrà sco uffant tras ina persuna creschida, dovra savens blers onns per pudair sa liberar d'ina relaziun da dependenza emoziunala u economica e per rumper il silenzi. En tals cas pon ils termins da surannaziun per manar tras ina procedura penala e per far star bun il delinquent, esser memia curts. Ils ultims onns è creschida la conscienza ch'i stoppia vegnir dà dapli temp a las victimas giuvnas, per ch'ellas possian sa liberar da l'influenza da lur torturaders ed inoltrar ina denunzia penala.

Il problem

Per schliar quest problem vul l'iniziativa che la persecuziun da delicts sexuals u pornografics vi d'uffants che n'èn betg anc en la pubertad, e ch'il chasti per tals delicts, na suranneschian mai.

Tge vul l'iniziativa?

Il cussegl federal ed il parlament èn da l'avis che l'iniziativa na saja betg in med adattà per cumbatter efficaciamain delicts sexuals vi d'uffants. Cun la cuntraproposta indirecta correspundan els dentant al giavisch da las iniziantas e dals iniziants da dar ad umans ch'èn vegnids malduvrads sco uffants, dapli temp per inoltrar ina denunzia penala. Il termin da surannaziun da 15 onns duai perquai cumenzar pir a partir dal mument che la victima è maiorena.

Puntg da vista dal cussegl federal e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

La surannaziun – pia il fatg ch’ina delinquenta u ch’in delinquent na po betg pli vegnir chastià suenter in tschert temp – ha ina impurtanza fundamentala en noss urden giuridic. Ses intent è en spezial ina persecuziun penala pli svelta. Pertge che dapli temp ch’i passa tranter il delict e la persecuziun penala e pli difficil ch’i daventa da chattar cumprovas per quest delict. Er il privel da sentenzias faussas s’augmenta. Tut tenor la grevizza dal delict prevesa il dretg penal termins da surannaziun tranter 7 e 30 onns. Betg surannabels n’èn – tenor il cudesch penal svizzer – genocids, crims da guerra, crims cunter l’umanità ed acts terroristics.

Impurtanza
fundamentala
da la surannaziun

Umans ch’èn vegnids malduvrads sexualmain en lur uffanza dovran bler temp per elavurar quai ch’è capità e per discurren sur da quai. Savens sa mussi ch’ils termins da surannaziun vertents èn memia curts. L’iniziativa vul schliar quest problem: La victima duai pudair denunziar ses torturader senza limitaziun da temp. Perquai na duain delicts sexuals, ch’èn vegnids commess vi d’uffants avant lur pubertad, betg surannar. Quai duess er valair per l’execuziun dal chasti.

L’iniziativa
vul ch’ils delicts na
suranneschian mai

Il text da l’iniziativa è formulà en moda fitg concisa e cuntegna noziuns nuncleras che stuessan vegnir definidas pli precisamain, sche l’iniziativa vegniss acceptada. En spezial stuessi vegnir sclerì, tge ch’ins sto chapir sut «uffants avant lur pubertad» e sut «delicts sexuals u pornografics».

Mancanzas
da l’iniziativa

Cun lur cuntraproposta indirecta correspundan il cussegl federal ed il parlament al giavisch da las iniziantas e dals iniziants, eliminond a medem temp ils puncts debels da l'iniziativa. Las novas reglas da surannaziun en il cudesch penal svizzer ed en la lescha penala militar mantegnan il termin da surannaziun da 15 onns da fin ussa. Quel duai dentant cumenzar pir, cur che la victima ha 18 onns. Uschia po il delinquent vegnir sentenzià, fin che la victima ha cumplenì il 33avel onn da vegliadetgna. Las novas reglas da surannaziun na valan betg mo per delicts sexuals, mabain er per grevs delicts da violenza vi d'uffants sut 16 onns. La cuntraproposta indirecta resguarda plinavant las circumstanzas spezialas ch'èn avant maun, sche tant la victima sco er il delinquent èn minorens: En quest cas vegn mantegnida la regulaziun vertenta dal dretg penal per giuvenils, ed il termin da surannaziun dura fin al 25avel onn da vegliadetgna da la victima.

Cuntraproposta
indirecta
dal cussegl federal
e dal parlament

Questa cuntraproposta è gia vegnida deliberada dal parlament. Ella vegn messa en vigur, sche l'iniziativa vegn refusada e sch'ella na vegn betg refusada en in'eventuala votaziun da referendum.

Ulteriur proceder

Ulteriuras infurmaziuns sut www.bj.admin.ch.

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts pornografics vi d'uffants» dals 13 da zercladur 2008

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts porno-
grafics vi d'uffants» ch'è vegnida inoltrada il 1. da mars 2006²,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 27 da zercladur 2007³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dal 1. da mars 2006 «Cunter la surannaziun da delicts porno-
grafics vi d'uffants» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals
chantuns.

² Ella sa cloma:

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 123b (nov) Nunsurannaziun da la persecuziun penala e dal chasti tar delicts
sexuals e pornografics vi d'uffants avant lur pubertad

La persecuziun da delicts sexuals u pornografics vi d'uffants che n'èn betg anc en la
pubertad ed il chasti per tals delicts n'èn betg surannabels.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziati-
va.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2006 3657

³ fegl uffizial federal 2007 5369

Ils arguments dal comité d'iniziativa

GEA a l'iniziativa federala dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts pornografics vi d'uffants», perquai che la dumonda decisiva sa cloma: Duai il temp che passa ir a favur dal delinquent u da la victima? E GEA er, perquai ch'igl è incontestà ch'i vegnan malduvrads damain uffants, sch'i vegn renunzià dal tuttafatg a termins da surannaziun en connex cun delicts da pedofils.

La surannaziun è la via la pli segira per pedofils da mitschar d'in chasti. Tras la surannaziun vegnan sbittads ils basegns da las victimas en moda inacceptabla, e las personas pertutgadas èn condemnadas ina segunda giada da taschair, entant ch'il delinquent po malduvrar anc dapli uffants. Cumbain ch'il tabu da la pedofilia vegn rut pli e pli fitg, èsi anc adina difficil per biers uffants da discurrer davart il fatg ch'els èn vegnids malduvrads. Igl è difficil da denunziar in torturader che po – sut la «cuverta da protecziun» da la famiglia – sfurzar onns a la lunga sias victimas da taschair.

Nunsurannaziun e crims cunter l'umanitad. Natiralmain ston il terrorissem, il genocid ed ils acts sexuals cun uffants vegnir tegnids dapart. En in punct èn els dentant identics: tar tuts quests acts sa tracti da crims orribels. **Malduvrar in uffant per la satisfacziun sexuala dat medemamain perditga d'in caracter vargugnus.** L'iniziativa na vul alura er betg cumparegliar differents crims in cun l'auter. La pretensiun da l'iniziativa che la surannaziun duaja betg esser pussaivla sa giustifitgescha en emprima lingia plitost tras il gener spezial da quest crim. Ils pedofils violeschan uffants che na pon betg sa dustar e che pon vegnir manipulads facilmain – e che taschan alura pervia dal turpetg.

Il temp passa per la giustia e cunter ils pedofils. Ch'i sajan passads 30 onns u in'emna suenter l'abus: Sch'i na dat naginas perditgas ocularas, èsi adina difficil da preschentar cumprovas per il crim. En il decurs dal temp vegnan dentant vitiers novas cumprovas sin basa da decleraziuns d'autras victimas che chattan finalmain er la forza da far ina denuncia u almain da pretender reconuschienscha. Las personas dal fatg sa dispitan mintgatant davart la dumonda, sche la decleraziun d'in uffant da 5 onns saja vardaivla u betg. La decleraziun d'in um u d'ina tatta ha dentant il pais da la chargia enorma che quests umans ston purtar cun sai durant in'entira vita. **Perquai stoi esser sulettamain en la cumpetenzza da la victima da decider, sch'ella vul emblidar u sch'ella vul far ina denuncia.**

Ulteriuras infurmaziuns sut www.marche-blanche.ch.

Ilis arguments dal cussegl federal

Il cussegl federal ha chapientscha per il giavisch da l'iniziativa e renconuscha che quest giavisch exprima ina gronda preoccupaziun. L'iniziativa va dentant memia lunsch e cuntegna formulaziuns nuncleras. Ella sa laschass realisar mo cun grondas difficultads. Tras las novas regulaziuns da surannaziun ch'èn previsas en la cuntraproposta indirecta pon persunas ch'èn daventadas victimas da delicts sexuals durant lur uffanza, vegnir sustegnidas meglier ed en moda pli complessiva. Il cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motifs:

Tenor il text da l'iniziativa na duai la surannaziun betg esser pussaivla tar delicts ch'èn vegnids commess «vi d'uffants avant lur pubertad». Sco criteri da cunfinaziun per il dretg penal è questa fasa dal svilup da l'uman – tranter l'uffanza e l'esser creschì – adattada mal. La pubertad cumenza numnadamain pli e pli baud, sia durada n'è mai tuttina lunga e dependa ultra da quai da facturs socials e d'autras circumstanzas. I n'è er betg evident, pertge che delicts sexuals vi d'uffants en lur pubertad duessan esser main gravants e duessan pudair surannar, delicts sexuals vi d'uffants avant lur pubertad dentant betg.

Difficultads tar
l'interpretaziun
e tar l'applicaziun

Perquai che la pubertad cumenza dentant tar mintga uffant in auter mument, exista plinavant il privel che victimas da la medema vegliadetgna vegnissan tractadas differentamain en cas cumparegliabels. Quest tractament inegal disturbass fermamain. E la finala resultassan problems da cumprova nunschliabels en quels cas, nua ch'i na pudess – pervia da la vegliadetgna che la victima aveva il mument che l'act è vegnì commess – betg vegnir exclus pli tard che la victima avess gia cuntanschì la pubertad.

Tenor l'avis da las iniziantas e dals iniziants po quai gidar la victima a reacquistar l'equiliber psichic er decennis suenter il delict, sch'i vegn averta ina procedura penala e sch'il delinquent vegn chastia. Suenter in temp uschè lung èsi dentant fitg difficil d'eruir il delinquent e da cumprovar ses delict. Perquai che la retschertga da cumprovas è difficila e perquai che las regurdanzas van a perder, pudess il delinquent vegnir liber. Quai pudess chaschunar ina nova desperaziun tar la victima – ina consequenza nungiavischada e tragica da la nunsurannaziun.

Effect
nungiavischà

Questas mancanzas vegnan evitadas tras la cuntraproposta che prevesa novas reglas da surannaziun. La cuntraproposta ha ultra da quai l'avantatg che betg mo victimas minorennas da delicts sexuals, mabain er victimas minorennas da delicts da violenza han dapli temp per inoltrar ina denunzia penala, avant che la surannaziun cumenza. Er grevs delicts da violenza ed emprovas da mazzament traumatiseschan in uffant, e sco tar l'abus sexual po lur elavuraziun absorbar blier temp. Las novas reglas da surannaziun ch'èn vegnidadas concludidas dal parlament tegnan pia quint en moda pli cumplexsiva dals basegns da las victimas giuvnas.

Meglra soluziun

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts pornografics vi d'uffants».

Iniziativa dal pievel

«Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS»

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel

«Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS»?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa.

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 127 cunter 61 vuschs tar 2 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 32 cunter 7 vuschs tar 3 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

La vegliadetgna da renta da las dunnas è oz 64 onns, quella dals umens 65 onns. Las dunnas pon ir en pensiun a temp a partir da la vegliadetgna da 62 onns, ils umens pon far quai a partir da la vegliadetgna da 63 onns. Sch'ellas u sch'els fan quai, vegn lur renta reducida correspondentamain.

Vegliadetgna
da renta oz

L'iniziativa vul facilitar il pensiunament anticipà a personas cun activitad da gudogn che na vulan betg lavurar, fin ch'ellas han cuntanschì la vegliadetgna ordinaria da renta. Tenor l'iniziativa pon tut las personas che gudognan damain che 119 340 francs e che han cuntanschì la vegliadetgna da 62 onns ir en pensiun senza ina reducziun da la renta da la AVS, sch'ellas smettan l'activitad da gudogn. Tgi che ha cuntanschì la vegliadetgna da 62 onns e che cuntinuescha a lavurar en moda parziala, duai avair il dretg da survegnir ina renta parziala. Tenor l'iniziativa pudess – independentamain da questas cundiziuns – vegnir retratga la renta cumplaina da la AVS il pli tard en la vegliadetgna da 65 onns.

Tge vul
l'iniziativa?

Il cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. L'iniziativa autorisescha a circa 90 pertschient da tut las personas cun activitad da gudogn da retrair anticipadamain la renta cumplaina, quai che n'è betg giustifitgà objectivamain. Ella maina facticamain ad ina reducziun generala da la vegliadetgna da renta e cuntradi uschia al svilup demografic. Ultra da quai chaschuna l'iniziativa custs supplementars da circa 1,5 milliardas francs per onn che engrevgeschan fermamain las finanzas da la AVS.

Puntg da vista
dal cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

La renta da la AVS importa oz minimalmain 1105 francs e maximalmain 2210 francs per mais. Sche insatgi retira la renta da la AVS in u dus onns pli baud, vegn ella reducida per 6.8 pertschient resp. per 13.6 pertschient. Uschia na resultant nagins custs supplementars per la AVS e las persunas cun in pensiunament anticipà na vegnan betg privilegiadas. Tar las rentas da las dunnas che han fatg diever da la retratga anticipada fin ils 31 da december 2009 vegni fatg mo ina mesa reduziun. Tgi che viva en relaziuns finanzialas modestas, ha il dretg da survegnir prestaziuns supplementaras.

Retratga
anticipada da la
renta da la AVS oz

L'iniziativa dal pievel vul conceder a las persunas cun activitad da gudogn che gudognan pli pauc ch'ina tscherta summa, ina renta cumplaina da la AVS a partir da la vegliadetgna da 62 onns. Tenor l'iniziativa vegn il cunfin fixà ad ina giada e mez l'entrada ch'ina renta maximala da la AVS dat – oz è quai 119 340 francs. La cundiziun è che l'activitad da gudogn vegnia smessa dal tuttafatg. Tgi che smetta mo parzialmain l'activitad da gudogn, duai pudair retrair a partir da la vegliadetgna da 62 onns ina renta parziala. Il pli tard cun 65 onns duain ins avoir il dretg da retrair ina renta cumplaina da la AVS er senza questas cundiziuns. Tras l'iniziativa vegniss la vegliadetgna da renta francada en la constituziun.

Cuntegn
da l'iniziativa

Oz gudognan 98 pertschient da las dunnas ed 85 pertschient dals umens damain che 119 340 francs. Tras quai adempleschan 90 pertschient da las persunas cun activitad da gudogn las premissas da l'iniziativa per in pensiunament anticipà e per survegnir ina renta cumplaina da la AVS.

Persunas
benefiziadas

Tenor calculaziuns actualas custass l'iniziativa a la AVS circa 1,5 milliardas francs dapli per onn. Ils custs supplementars correspundan ad almain 0,4 pertschients da salari u da taglia sin la plivalur. L'iniziativa lascha avert la dumonda, co ch'ils custs supplementars duajan vegnir cumpensads tras entradas u eventualmain tras respargns. Tar il basegn creschent da la finanziaziun da la AVS vegnan quests custs en mintga cas vitiers: Il dumber da las personas pensiunadas s'augmenta pli fitg ch'il dumber da las personas cun activitad da gudogn.

Custs
supplementars
per la AVS

Bainbaud numnadamain vegnan las annadas 50 e 60 cun in grond dumber da naschientschas en la vegliadetgna da renta. Oz correspunda ina persuna en la vegliadetgna da renta a quatter personas cun activitad da gudogn. L'onn 2035 vegn questa proporziun ad importar anc 1 : 2. Perfin sut supposiziuns optimisticas davart la creschientscha da l'economia e da la populaziun vegn la facultad da la AVS duvrada si plaun a plaun ils proxims decennis, sch'i na vegn fatg nagut cunter quai. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, vegniss quest process accelerà.

Il problem
fundamental
è il svilup
demografic

Sin basa da l'iniziativa pudessan mintga onn dapli che 70 000 personas – 30 000 da quellas vivan a l'exteriur – retrair pli baud la renta cumplaina da la AVS. I stuess mintgamai vegnir controllà, sch'ellas hajan smess u reduci l'activitad da gudogn. Quai chaschunass fitg blera lavur supplementara.

Controlla
necessaria

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS»

dals 13 da zercladur 2008

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Per ina flexibilisaziun da la
vegliadetgna da la AVS» ch'è vegnida inoltrada ils 28 da mars 2006²,
suenter avair gi invista da la missiva dal cussegl federal dals 21 da december 2006³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 28 da mars 2006 «Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS» è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella sa cloma:

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 112 al. 2 lit. e (nov)

- e. Tgi che ha smess l'actividad da gudogn, ha il dretg da survegnir ina renta da vegliadetgna cun la cumplenida dal 62avel onn da vegliadetgna. La lescha regla il dretg en cas che l'actividad da gudogn vegn smessa parzialmain. Ella fixescha in import liber da taglia per las entradas da gudogn pitschnas. En cas d'ina retratga da la renta avant la vegliadetgna da renta senza cundiziuns na vegn betg reducida la renta da las persunas assicuradas che han cuntanschì in'entrada da gudogn ch'è pli pitschna che ina giada e mez l'entrada maximala che furma la renta da la AVS. Il dretg d'ina renta da vegliadetgna senza cundiziuns cumenza il pli tard cun la cumplenida dal 65avel onn da vegliadetgna.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2006 3987

³ fegl uffizial federal 2007 413

II

Las disposiziuns transitoricas da la constituziun federala vegnan midadas sco suonda:

*Art. 197 cifra 8 (nov)*⁴

8. Disposiziun transitorica tar l'art. 112 al. 2 lit. e

Sche l'assemblea federala n'ha betg relaschà la legislaziun correspondententa entaifer trais onns suenter che l'artitgel 112 alinea 2 litera e è vegnì acceptà, relascha il cussegl federal las disposiziuns executivas necessarias.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

⁴ L'iniziativa dal pievel pretendeva d'introducir questa disposiziun sco artitgel 197 cifra 6 en la constituziun federala. Cunquai ch'il pievel ed ils chantuns han acceptà ils 28 da november 2004 il conclud federal dals 3 d'october 2003 davart la nova concepziun da la guolvaziun da finanzas e da las incumbensas tranter la confederaziun ed ils chantuns (NGF) ed ils 27 da november 2005 l'iniziativa federala dal pievel «Per victualias producidas senza tecnologia genetica», èn gia occupadas las cifras 6 e 7 da l'artitgel 197. Ellas na duain betg vegnir remplazzadas tras l'iniziativa federala dal pievel «Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS». Perquai sto ussa vegnir attribuida a l'iniziativa dal pievel «Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS» la cifra 8 da l'artitgel 197 da la constituziun federala.

Illes arguments dal comité d'iniziativa

Finalmain: flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS er per personas cun in gudogn mesaun

Fin cura vegnis Vus a lavurar? Fin che Vus avais 67 u schizunt 70 onns? Forsa fin 62 u 63 onns?

«I dependa da mia sanadad e da mia capaciad da prestaziun», vegnis Vus a responder. Forsa che Vus avais cun 62 u cun 63 onns il sentiment che Vus hajas lavurà avunda e che Vus hajas merità il ruaus empè d'adina nov stress – u che Vus vulais perquai lavurar mo pli 50 pertschient e retrair 50 pertschient renta da la AVS. Forsa n'avais Vus dentant er nagina vaira elecziun – sco bleras personas pli veglias cun activiad da gudogn: pertge tgi che perda la plazza en questa vegliadetgna, na chatta strusch ina nova. La dira vita professiunala ha er fatg vegnir malsauns e stanchels bleras e blers.

La vegliadetgna inflexibla da la AVS, ch'è actualmain vertenta, na resguarda betg tut questas situaziuns differentas a la fin da l'activiad da gudogn. Entant ch'ina gronda part da las personas cun salaris gronds va pli baud en pensiun, na pon las personas cun salaris normals – e quai independentamain dal fatg, sch'ellas èn independentas, emploiadas u gist dischoccupadas – betg sa prestar dad ir pli baud en pensiun. Il chapital necessari manca u las reducziuns da las rentas per vita duranta èn insupportablas.

Quai vul l'iniziativa dal pievel per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS midar. Ella permetta a tut las personas cun activiad da gudogn – er a las personas cun activiad da gudogn independenta – d'eleger libramain la vegliadetgna da la AVS a partir da 62 onns, e quai senza ina reducziun da la renta. La suletta cundiziun: l'activiad da gudogn sto vegnir smessa dal tutfatg u parzialmain.

Pensiunament anticipà per 6.50 francs per mais

L'iniziativa dal pievel na vul betg ina reducziun generala da la vegliadetgna da la AVS, er sche quai vegn pretendì dal cussegl federal en auters lieus en questa brochura. Perquai che l'activiad da gudogn (quai vul dir in'entrada pli gronda che la renta) sto vegnir smessa, vegn mo in dumber limità da personas a vulair ir pli baud en pensiun.

L'iniziativa dal pievel n'ha er naginas consequenzas negativas per las finanzas da la AVS: l'introducziun da la vegliadetgna flexibla da la AVS porta respargns tar las assicuranzas socialas e chaschuna mo paucs custs supplementars. La contribuziun mensila da la AVS per in'entrada media stuess vegnir augmentada mo per 6.50 francs (0,12 pertschients dal salari). N'è quai betg in pretsch fitg favuraivel per la pussaivladad da pudair ir en pensiun cur ch'ins vul, gist tenor l'atgna situaziun a partir da 62 onns?

Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus sut www.ahv-online.ch.

Ils arguments dal cussegl federal

L'auta aspectativa da vita ed il fatg che las annadas cun in grond dumber da naschientschas vegnan bainbaud en la vegliadetgna da renta, pretendan en il futur bler da la AVS. Reducir la vegliadetgna da renta sco previs da l'iniziativa dal pievel cuntrafa a quest svilup demografic e chaschuna gronds custs supplementars. Ultra da quai vegnissan quellas e quels che na pon betg sa prestar ina retratga anticipada da la renta betg sustegnids en moda sufficiente. Il cussegl federal refusa il project cunzunt per ils suandants motivs:

La vegliadetgna da renta dals umens è oz anc tuttina auta, quella da las dunnas schizunt in onn pli bassa che quella da l'onn d'introducziun da la AVS l'onn 1948. Oz viva la gliעד dentant bler pli ditg che quella giada, e quai da meglra sanadad. La reducziun da la vegliadetgna da renta per dus u per trais onns per la gronda maioritad, che vegn pretendida da l'iniziativa, stat en cuntradiziuon cun il svilup da la populaziun.

Cuntradiziuon
cun il svilup
da la populaziun

Mo gia l'aspectativa da vita ch'è creschida ed il fatg che pli pouca gliעד entra en il martgà da lavur che quai ch'i extre-scha, pretendan mesiras per garantir la finanziaziun da la AVS. L'iniziativa chaschunass ulteriurs custs supplementars per la AVS ed engrevgiass il problem da finanziair ella.

Chargia
supplementara
per la AVS

Survegnir la renta cumplaina da la AVS a partir da 62 onns correspunda ad ina privilegisaziun da blera gliעד che na vul betg lavurar pli ditg, schebain ch'ella pudess anc. Quai custass circa 1,5 milliardas francs per onn. Per quai stuessi vegnir incassà dapli u però spargnà en auters lieus. Davart questa dumonda na s'exprima l'iniziativa betg.

La finanziaziun
n'è betg schliada

Sche las personas che van anticipadamain en pensiun smettan effectivamain lur activad da gudogn ubain quant fitg ch'ellas reduceschan quella, stuess vegnir controllà en mintga cas singul. Quai è cumbinà cun grondas expensas e n'è – cunzunt a l'exteriur – strusch pussaivel.

La controlla
è difficila

L'iniziativa è concepida en moda uschè generusa che 90 persontschient da las personas cun activad da gudogn avessan il dretg da retrair anticipadamain ina renta cumplaina da la AVS. Ina gronda part dad ellas po dentant er sa prestar in pensiunament anticipà, sche la renta vegn reducida, perquai ch'ellas han en vista ina renta da la cassa da pensiun ch'è gronda avunda. Per questas personas n'èsi betg giustifitgà da subvenziunar il pensiunament anticipà. Malgrà l'iniziativa na pudessan da l'autra vart bleras personas cun entradas mesaunas u pitschnas betg sa prestar in pensiunament anticipà, perquai che la renta da la AVS ch'è in pau pli auta na fiss betg en il cas da cumpensar la renta da la cassa da pensiun che manca u ch'è pli pitschna. L'iniziativa purtass pia gist a quellas personas pauc, a las qualas ella empermetta da gidar.

Sperasvia
a la finamira

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS».

Iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!»

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!»?

Il parlament ed il cussegl federal recumondan da refusar l'iniziativa.

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 94 cunter 90 vuschs tar 10 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 30 cunter 9 vuschs tar 3 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Las organisaziuns da l'ambient ch'èn activas en l'entira Svizra e ch'èn reconuschidas dal cussegl federal disponan dal dretg da recurs da las associaziuns. Tar projects da construcziun ch'èn suttamess a l'examinaziun ecologica ubain che han consequenzas per la natira u per la cuntrada pon ellas recurrer pervia da violaziun da prescripziuns federalas. Uschia pon ellas – sco advocatas da l'ambient – laschar giuditgar giudizialmain, sch'il project corresponda a la lescha.

L'iniziativa vul restrenscher il dretg da recurs da las associaziuns, e quai en fatgs da l'ambient e da la planisaziun dal territori. Da nov duai quest dretg esser exclus en cas da relaschs, da conclus e da decisiuns ch'èn vegnids prendids a chaschun da votaziuns dal pievel u dals parlaments da la confederaziun, dals chantuns u da las vischnancas.

L'iniziativa sa basa sin l'ipotesa che las organisaziuns da l'ambient impedeschian u retardeschian en moda abusiva projects gronds ch'èn vegnids approvads democraticamain, e quai cun agid da lur dretg da recurs. Quai chaschunia in grond donn per l'economia publica e pericliteschia plazzas da lavur.

Regulaziun vertenta dal dretg da recurs da las associaziuns

Cuntegn da l'iniziativa dal pievel

Motivs per l'iniziativa

Il parlament ha recumandà ils 20 da mars 2008 da refusar l'iniziativa. Il dretg da recurs da las associaziuns procura che las leschas davart la protecziun da l'ambient vegnian observadas. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, vegniss la protecziun da l'ambient en noss pajais indeblida considerablain, e per l'administraziun vegnissan chaschunads custs supplementars. Ultra da quai ha il parlament revedì en moda cumplexsiva l'onn 2006 il dretg da recurs da las associaziuns ed ha eliminà uschia las deblezzas vertentas.

La tenuta
dal parlament

L'iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!» è vegnida inoltrada ils 11 da matg 2006. Ils 13 da settember 2006 ha il cussegl federal concludì da recumandar da refusar l'iniziativa dal pievel senza cuntraproposta. Ils 2 da matg 2007 ha il cussegl federal midà sia tenuta ed ha concludì da sustegnair l'iniziativa. Las disposiziuns novas da la lescha davart ils dretgs politics pretenda ch'il cussegl federal na dettia betg in'otra recumandaziun per la votaziun ch'il parlament. Il parlament ha refusà l'iniziativa. Il cussegl federal va d'accord cun la tenuta dal parlament.

La tenuta
dal cussegl federal

Il project da votaziun en detagl

Il dretg da recurs da las organisaziuns da l'ambient exista dapi l'onn 1967. El è vegni fixà l'emprim en la lescha davart la protecziun da la natira e da la patria, l'onn 1983 er en la lescha davart la protecziun da l'ambient. Las organisaziuns da l'ambient ch'èn activas en Svizra e che han – tenor il cussegl federal – il dretg da recurs pon far recurs cunter tscherts projects da construcziun, sch'ellas presuman ina violaziun da las leschas davart la protecziun da l'ambient. Quai pon ellas far cunter projects ch'èn suttamess a l'examinaziun ecologica ubain cunter projects, nua ch'i ston vegnir applitgadas prescripziuns da la lescha davart la protecziun da la natira e da la patria per conceder la permissiun.

Regulaziun
vertenta

Il dretg da recurs da las associaziuns meglierescha l'execuziun dal dretg da l'ambient. Ils recurs da las organisaziuns da l'ambient vegnan savens approvadas da las dretgiras ubain ils projects vegnan adattads correspudentamain. Il dretg da recurs da las associaziuns garantescha ch'ils projects che engrevgeschan l'ambient vegnian examinads tras dretgiras independentamain dad interess privats e ch'els vegnian curregids, nua che quai è necessari. La gronda part dals projects da construcziun na vegn betg retardada tras recurs da las organisaziuns da l'ambient, mabain tras protestas da vischinas e da vischins.

Il dretg da recurs
da las associaziuns
en la pratica

Dapi intgins onns vegn il dretg da recurs da las associaziuns crititgà da differentas varts. La raschun per questa iniziativa dal pievel è cunzunt ina procedura da recurs d'ina organisaziun da l'ambient cunter il stadion Hardturm ch'è planisà a Turitg. Tenor las iniziantas e tenor ils iniziants na duain las organisaziuns da l'ambient betg pli pudair contestar las decisiuns davart projects da construcziun ch'èn vegnids approvads dal pievel u dal parlament. Tenor lur avis na respectian las organisaziuns uschia betg l'urden democratic, chaschunian in grond donn per l'economia publica e pericleteschian piazzas da lavur. Quests privels sa basian sin il potenzial

Dretg da recurs
da las associaziuns
dispitaivel

d'abus dal dretg da recurs da las associaziuns: Damai che temp signifitgia daners per las investidras e per ils investiders, saja pussaivel dad impedir projects gia dal bel cumenzament u dad incitar las investidras ed ils investiders da far grondas concessiuns cun agid d'in recurs da las associaziuns che n'è betg fundà sin il dretg da l'ambient (u cun smantschar da far in tal recurs).

Sin fundament da tala critica davart il dretg da recurs da las associaziuns èn las disposiziuns legalas vegnidas revedidas en moda cumplexsiva l'onn 2006. Ellas èn en vigur dapi mez da l'onn 2007. Las midadas las pli impurtantas èn quellas che las organisaziuns da l'ambient ston ademplir premissas pli rigurasas per pudair far in recurs; ultra da quai ston ellas purtar il custs, sch'il recurs vegn refusà. Plinavant dastga vegnir cumenzà a construir er durant ina procedura. Questas disposiziuns novas han restrenschì il dretg da recurs da las associaziuns ed han eliminà las mancanzas renconuschidas.

Revisiun
cumplexsiva

Sche l'iniziativa vegniss approvada, avessan las organisaziuns da l'ambient en il futur la pussaivladad da pretender en bler damain cas la protecziun da l'ambient davant dretgira, sco quai ch'ella è fixada en il dretg svizzer. Quai vala per decisiuns dal pievel e dal parlament en vischnancas ed en chantuns sco er per permissiuns da construcziun da l'administraziun che sa basan sin in conclus dal pievel u dal parlament. Sch'il dretg da recurs da las associaziuns crudass davent, stuess ins quintar che las autoritads da la confederaziun stoppian recurrer en il futur pli savens sezzas cunter talas decisiuns.

Consequenzas
da l'iniziativa

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa federala dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!»

dals 20 da mars 2008

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns:
I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!» ch'è
vegnida inoltrada ils 11 da matg 2006²,
suenter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 8 da zercladur 2007³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 11 da matg 2006 «Dretg da recurs da las associaziuns:
I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!» è valaivla
e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella sa cloma:

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 30a (nov) Dretg da recurs da las associaziuns

Il dretg da recurs da las associaziuns en fatgs da l'ambient e da la planisaziun dal
territori tenor ils artitgels 74–79 è exclus en cas da:

- a. decrets, conclus e decisiuns che sa basan sin votaziuns federalas, chantunalas u communalas dal pievel;
- b. decrets, conclus e decisiuns dal parlament federal ubain dals parlaments chantunals u communalas.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2006 5887

³ fegl uffizial federal 2007 4347

II

Las disposiziuns transitoricas da la constituziun federala vegnan midadas sco suonda:

Art. 197 cifra 8⁴ (nov)

8. Disposiziuns transitoricas tar l'art. 30a (Dretg da recurs da las associaziuns)

¹ L'artitgel 30a entra en vigur il pli tard la fin da l'onn che suonda la votaziun dal pievel.

² Il cussegli federal po anticipar l'entrada en vigur.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

⁴ L'iniziativa dal pievel pretendeva d'introducir questa disposiziun sco artitgel 197 cifra 2 en la constituziun federala. Cunquai ch'il pievel ed ils chantuns han acceptà ils 28 da november 2004 il conclus federal dals 3 d'october 2003 davart la nova concepziun da la guilivaziun da finanzas e da las incumbensas tranter la confederaziun ed ils chantuns (NGF) ed ils 27 da november 2005 l'iniziativa federala dal pievel «Per victualias producidas senza tecnologia genetica», èn gia occupadas las cifras 2–7 da l'artitgel 197. Ellas na duain betg vegnir remplazzadas tras l'iniziativa federala dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!». Perquai sto ussa vegnir attribuida a l'iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!» la cifra 8 da l'artitgel 197 da la constituziun federala.

Ils arguments dal comité d'iniziativa

Gea a plazzas da lavur segiras – gea a dapli democrazia

Il dretg da recurs da las associaziuns è in dretg spezial problematic!

- **Projects da construcziun vegnan retardads inutilmain.** Quai è ina intervenziun massiva en la libertad da proprietad da las personas pertutgadas. Auter che en cas da recurs da vischinas e da vischins, ch'èn per ordinari pertutgads directamain, n'è ina federaziun per la protecziun da l'ambient mai pertutgada sezza. Il dretg spezial avra in potenzial considerabel d'abus a las federaziuns.
- **Il donn per l'economia publica è enorm.** L'associaziun traffic ed ambient (ATA) ed autras federaziuns per la protecziun da l'ambient han gia impedì numerus projects da construcziun. La summa totala dals projects bloccads importa pliras milliardas francs. Quai periclitescha tschients plazzas da lavur.

In «gea» a l'iniziativa dal pievel è urgentamain necessari!

- **La piazza economica vegn rinforzada.** Projects da construcziun pon vegnir planisads en in ambient stabil. Plazzas da lavur vegnan segiradas ed investi-ziuns vegnan pussibilitadas.
- **La democrazia vegn rinforzada.** En cas da projects da construcziun ch'èn vegnids approvads dal pievel u dals parlaments cumpetents è il recurs da las associaziuns exclus. Decisiuns democraticas na pon betg pli vegnir impedi-das tras organisaziuns privatas.
- **L'abus vegn impedì.** La ATA ed autras federaziuns na pon betg pli retardar u impedir sulettamain per motivs ideologics projects da construcziun ch'èn vegnids approvads democraticamain. Quai na vul dentant betg dir ch'il dretg da l'ambient vegnia mess ord vigur. I resta l'incumbensa e l'obligaziun da las autoritads dal stadi da mantegnair ils interess publics.

L'economia ed il mastergn profiteschan!

- **Plazzas da lavur segiras.** Per l'economia e per il mastergn èsi da fitg grond interess che l'iniziativa vegnia acceptada. La piazza economica dovra rela-ziuns giuridicas cleras. Sche investiziuns vegnan fatgas e sche plazzas da lavur vegnan segiradas, profitescha la Svizra en general.
- **Dapli democrazia.** Igl è ina nauscha disa, sche decisiuns democraticas pon vegnir messas ord vigur tras il recurs da las associaziuns. Per quest motiv ha er il cussegl federal recumandà a l'assemblea federala d'acceptar l'iniziativa dal pievel.

Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus sut www.wachstum.ch.

Ils arguments dal parlament e dal cussegl federal

Sche l'iniziativa cunter il dretg da recurs da las associaziuns vegniss approvada, na pudessan las organisaziuns da l'ambient betg pli laschar sclerir, sch'ils projects gronds da construcziun observan las prescripziuns da l'ambient. Quai periclitescha l'applicaziun correcta dal dretg da l'ambient ed uschia la protecziun da l'ambient sco tal. Ultra da quai chaschunass quai er dapli custs per l'administraziun. Il parlament ed il cussegl federal refusan l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Il dretg da recurs da las associaziuns è in acquist dal dretg svizzer da l'ambient. El è ina contribuziun decisiva, per ch'ils projects da construcziun n'observian betg mo ils dretgs da las vischinas e dals vischins che pon sa dustar cun recurs. El garantescha plinavant che las leschas ch'èn vegnidas relaschadas per la protecziun da la natira e da l'ambient vegnian observadas. I correspunda a nossa chapientscha dal stadi da dretg che la constituziun e che las leschas valan er per decisiuns ch'èn vegnidas prendidas tras decisiuns da majoritad democraticas en las vischnancas ed en ils chantuns. La protecziun da las resursas natirals è ultra da quai er en l'interess da l'economia.

Instrument
impurtant
per la protecziun
da l'ambient

Ina gronda part dals projects vegn l'emprim approvada mo da princip dal pievel u dal parlament. En quest stadi na pon ins savens betg anc giuditgar, sche las disposiziuns davart la protecziun da l'ambient vegnan observadas. Il recurs da las associaziuns contribuescha al fatg che las prescripziuns da l'ambient vegnan observadas, cur ch'il project vegn realisà pli tard. Il dretg da recurs da las associaziuns ha er ina funcziun preventiva: Las prescripziuns da l'ambient vegnan observadas meglier tar la planisaziun d'in project, per evitar in recurs.

Realisaziun
correcta
da projects,
funcziun
preventiva

Er l'uffizi federal d'ambient ha il dretg da far recurs. Fin ussa ha el dentant strusch fatg diever da quest dretg. Sch'il dretg da recurs da las associaziuns vegniss restrenschì, stuess ins quintar che l'uffizi federal stuess recurrer en il futur pli savens sez per garantir l'execuziun correcta dal dretg da l'ambient. Quai chaschunass gronds custs per l'administraziun e custass a las pajataglias ed als pajataglias dapli che quai che la soluziun vertenta custa. Sch'in uffizi federal fa regularmain recurs cunter decisiuns dals chantuns e da las vischnancas, engrevgescha quai er noss sistem federalistic.

Custs pli gronds
per l'administraziun

Las dretgiras approvan savens ils recurs da las organisaziuns da l'ambient. Uschia ha il tribunal federal dà raschun a las organisaziuns da l'ambient en passa 60 pertschient da tut ils cas. Questa quota è trais giadas pli auta che quella dals recurs da persunas privatas. Quai mussa che l'instrument vegn duvrà en moda effizienta e che la renfatscha da l'abus n'è insumma betg giustifitgada. Plitost gida il dretg da recurs da las associaziuns a meglierar projects manglus. Ultra da quai è el vegnì revedì en moda cumplessiva e restrenschì l'onn 2006. Uschia èn vegnidas eliminadas las mancanzas reconuschidas.

Nagin abus,
eliminà las
mancanzas

Per tut quests motivs recumondan il parlament ed il cussegl federal da refusar l'iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!».

Iniziativa dal pievel

«Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna»

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna»?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa.

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 111 cunter 73 vuschs tar 10 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 19 cunter 18 vuschs tar 4 abstenziuns.

Midada da la lescha da narcotics

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar la midada dals 20 da mars 2008 da la lescha federala davart ils narcotics e las substanzas psicotropas (**lescha da narcotics**)?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar la midada da la lescha.

Il cussegl naziunal ha approvà il project da votaziun cun 114 cunter 68 vuschs tar 12 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 42 cunter 0 vuschs senza abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Sco reacziun sin las scenas avertas da drogas al cumenzament dals onns novanta han las citads, ils chantuns e la confederaziun sviluppà communablamain il princip da las quatter pitgas – ina cumbinaziun da prevenziun, da terapia, da reducziun da donns e da repressiun. Quest princip ha chattà gronda acceptanza en la politica e tar la populaziun ed ha già success: las scenas avertas da drogas èn svanidas per gronda part, la criminalitad ch'è liada a l'acquisiziun da drogas è sa sminuida cleramain, il stadi da sanadad da las personas dependentas è sa meglierà considerablamain ed il dumber da mortoris è sa reducì fermamain. Las votantas ed ils votants han confermà questa politica da drogas equilibrada e cumplessiva en trais votaziuns.

Mez ils onns novanta han ins preni per mauns ina revisiun da la lescha da narcotics. Questa revisiun ha fatg naufragi ils 14 da zercladur 2004 en il cussegl naziunal pervia da la dumonda da princip, sch'il consum da cannabis dueva d'evantar nunchastibel. En consequenza da quai ha il parlament concludì ina nova midada da la lescha da narcotics. Quella surpiglia quels elements dal project che ha fatg naufragi, ils quals avevan il sustegn da la maioritad, e franchiseschia pia en la lescha il princip da las quatter pitgas sco basa da la politica svizra da drogas.

Success da la politica svizra da drogas

Stentas d'ina regulaziun sin il stgalim da la lescha

La protecziun da la giuventetgna vegn rinforzada, e las mesiras ch'èn necessarias en quest connex daventan pli severas. La prevenziun sco er l'applicaziun medicinala da cannabis vegnan regladas da nov. L'abstinenza vegn promovida. La finala vegn er il tractament cun prescripziun da heroin integrà definitivamain en la lescha.

Puncts centrals
da la midada

Il comité da referendum è da l'avis che la politica svizra da drogas haja fatg naufragi, ch'ella saja memia chara e ch'ella s'orienteschia memia pauc a l'abstinenza. Plinavant tema el che la consegna da narcotics vegnia extendida considerablamain.

Motivs per il
referendum

Er l'iniziativa da chonv è naschida, perquai che la revisiun da la lescha aveva fatg naufragi l'onn 2004. L'iniziativa pretenda ina regulaziun isolada dal diever e dal tractament da cannabis. Plinavant vul ella ch'il consum e che la cultivaziun da cannabis per l'agen diever sajan nunchastiables. Da l'autra vart stoppia la confederaziun relaschar prescripziuns davart la cultivaziun e davart il commerzi cun cannabis e cun products da cannabis; e tras mesiras adequatas stoppia ella garantir che la giuventetgna vegnia protegida.

Tge vul
l'iniziativa?

Il cussegl federal ed il parlament sustegnan la midada da la lescha da narcotics: il princip da las quatter pitgas – ch'è sa cumprovà daditg – survegn uschia la basa correspondenten en la lescha, ed er il tractament cun prescripziun da heroin vegn reglà definitivamain sco furma da terapia sin il stgalim da la lescha.

Puntg da vista
dal cussegl federal
e dal parlament

Il cussegl federal ed il parlament refusan percurter l'iniziativa da chonv: Il cussegl federal è da l'avis ch'il diever e ch'il tractament da cannabis na duajan betg vegnir reglads en la constituziun, mabain en la lescha da narcotics. E sche las disposiziuns penals concernent il cannabis vegnissan schluccadas, pudess quai dar problems pratics cun ils pajais vischins.

Noziuns

- **Cannabis:** designaziun botanica da la planta da chonv; vegn duvrada qua sco sinonim per hasch, per haschisch e per marihuana.
- **Chonv:** planta che vegn duvrada sco narcotic; betg manegià n'è il chonv da fibras che vegn duvrà en l'industria.
- **Substanzas psicoactivas/psicotropas:** substanzas che influenzeschan la psica.
- **THC:** delta-9-tetraidrocannabinol; sostanza psicoactiva da la planta da chonv.
- **Tractament cun prescripziun da heroin:** prescripziun da heroin a personas ch'èn fitg dependentas da heroin en il rom d'in tractament medicinal u psicosocial; la prescripziun è reglamentada e controllada strictamain.

L'iniziativa da chonv en detagl

Cannabis è quella droga illegala che vegn consumada il pli savens en Svizra. Tranter il scumond da consumar cannabis e la realitad en la societad exista in champ da tensiun. Malgrà quest scumond han fitg bleras persunas gia consumà cannabis almain ina giada en lur vita. L'iniziativa da chonv pretenda perquai che persunas creschidas duajan dastgar consumar cannabis e cultivar cannabis per l'agen diever senza vegnir chastiadas.

Champ da tensiun
tranter scumond
e consum derasà

Fin l'onn 2004 è il consum tar ils giuvenils creschì fermamain en tut l'Europa. Ils ultims onns èn questas cifras puspè sa reducidas in pau, èn dentant restadas sin in aut nivel.

Consum
tar giuvenils

Tenor l'iniziativa duai la confederaziun prender mesiras adattas per proteger la giuventetgna cunter il consum nuschaivel e cunter la dependenza. La protecziun da la giuventetgna è alura er in dals intents principals da la midada da la lescha da narcotics. En questa lescha vegni reglà che la confederaziun e ch'ils chantuns hajan – applitgond il princip da las quatter pitgas – da tegnair quint dals interess da la protecziun da la giuventetgna sco er che la consegna e ch'il commerzi cun narcotics en ils conturns da scolas vegnian chastiads pli severamain (art. 19).

Protecziun
da la giuventetgna

Tenor l'iniziativa duai la confederaziun reglar tranter auter la cultivaziun da cannabis ed il commerzi cun cannabis. I na vegn dentant betg inditgà, co che la cunfinaziun tranter la cultivaziun per l'agen basegn, ch'è chastiabla, e la cultivaziun professiunala, che n'è mo en cas excepziunals betg chastiabla, pudess guardar or. En dumonda vegnissan mo duas pussaivladads da regulaziun: D'ina vart pudess la confederaziun fixar en la lescha, fin a tge quantidad che la cultivaziun da cannabis vala sco cultivaziun per l'agen basegn e n'è pia betg chastiabla. Da l'autra vart pudess ella er surlaschar a l'appreziar da las dretgiras da definir la quantidad per l'agen basegn.

Regulaziun
da la cultivaziun
e dal commerzi

L'iniziativa è formulada en moda fitg averta. Perquai pudess ella vegnir malchapida, numnadamain uschia, sco sch'il cannabis duess vegnir legalisà per part u dal tuttafatg. Ina legalisaziun da cannabis cuntrafa dentant a differentas convenziuns da la ONU che er la Svizra ha sutsegnà, e per il cussegl federal na vegni betg en dumonda da desdir questas convenziuns.

Iniziativa
da chonv e dretg
internaziunal

Cumparegliaziun tranter l'iniziativa da chonv e la lescha da narcotics ch'è en vigur

Iniziativa da chonv	Lescha da narcotics ch'è en vigur
Il consum, il possess, l'acquist e la cultivaziun da cannabis per l'agen diever na fissan betg pli chastiabels.	Il consum da cannabis è chastiabel; betg chastiablas n'èn – tar pitschnas quantitads – acziuns preparatoricas per l'agen consum.
La confederaziun stuess relaschar prescripziuns davart la cultivaziun, davart la producziun, davart l'import e davart l'export da cannabis sco er davart il commerzi cun cannabis.	Senza ina permissiun excepziunala èsi scumandà da cultivar, da producir, d'importar e d'exportar cannabis sco er da far commerzi cun cannabis.
Tras mesiras adattadas stuess la confederaziun reglar la protecziun da la giuventetgna.	I na dat naginas regulaziuns specificas per la protecziun da la giuventetgna. [La protecziun da la giuventetgna è dentant in dals intents principals da la midada da la lescha da narcotics.]
I dess in scumond spezial da far reclama per cannabis sco er prescripziuns spezialas per il diever e per il tractament da cannabis.	In scumond da far reclama exista gia per tut ils narcotics.

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna»

dals 20 da mars 2008

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Per ina politica da chonv raschunaivla
che protegia efficaciamain la giuventetgna», inoltrada ils 13 da schaner 2006²,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 15 da december 2006³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 13 da schaner 2006 «Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna» è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella sa cloma:

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 105a (nov) Chonv

¹ Il consum da substanzas psicoactivas da la planta da chonv sco er il possess e l'acquist da talas per l'agen diever na vegnan betg chastiad.

² La cultivaziun da chonv psicoactiv per l'agen diever na vegn betg chastiaada.

³ La confederaziun relascha prescripziuns davart la cultivaziun, davart la produczion, davart l'import e davart l'export sco er davart il commerzi cun substanzas psicoactivas da la planta da chonv.

⁴ Tras mesiras adattadas garantescha la confederaziun ch'i vegnia tegnì quint adequatamain da la protecziun da la giuventetgna. Igl è scumandà da far reclama per substanzas psicoactivas da la planta da chonv sco er per l'utilisaziun da questas substanzas.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2006 1889

³ fegl uffizial federal 2007 245

Ils arguments dal comité d'iniziativa

Meglra controlla, damain criminalitad

Voss GEA a l'iniziativa da chonv rempiazza la politica da scumonds inefficazia tras ina **politica da controlla efficazia e favuraivla**. Quai ha il cussegl federal proponì gia l'onn 2001.

Voss GEA a l'iniziativa da chonv è l'instrument per **proteger persunas periclitadas** empè da refusar l'atgna responsabladad a l'entira populaziun.

Voss GEA a l'iniziativa da chonv terminescha las malsegirezzas giuridicas e metta **cleras barrieras**.

Voss GEA a l'iniziativa da chonv pussibilitescha da controllar ils products sco er las cumpradras ed ils cumpraders – e **metta ina fin al martgà nair**.

Tant las persunas dal fatg sco er la scienza èn perencletgs: Il cannabis n'è betg ina sostanza nunprivlusa. Bain na daventa il corp betg dependent, ed er ina surdosa mortala è esclusa. Var 600 000 Svizras e Svizzers cumprovan ch'ins po consumar cannabis e ch'ins po tuttina lavurar, viver e pajar taglia en moda dal tuttafatg normala. Ma sco l'alcohol ed autras drogas po il consum da cannabis tuttina chaschunar difficultads. Cunzunt ils giuvenils èn periclitads. **Gist perquai ch'il cannabis cuntegna ristgas per consumentas e per consuments giuvenis e sensibels, sto la sostanza vegnir controllada tras il stadi!** L'iniziativa da chonv pretenda:

1. **Il consum da chonv n'è nagut per persunas minorennas.** Tgi che dat cannabis ad ellas, vegn chastià. La constataziun a temp vegn megljerada.
2. **Las persunas creschidas duain decider sezzas**, sch'ellas vulan consumar cannabis (uschè ditg ch'ellas na mainan betg in vehichel u na fan betg donn a terzas persunas).
3. Il commerzi cun cannabis vegn reglà en moda clera e netta: **Il stadi controllascha** ch'ils posts da vendita definids observian auts standards en quai che riguarda la protecziun da la giuventetgna, las limitas da vendita, l'origin e la qualidad. Cuntravenziuns vegnan chastiadas.
4. **Il parlament federal decida**, co ch'il martgà da cannabis vegn reglà en detagl, ma er en moda unitara en l'entira Svizra. En cas da basegn po il parlament adattar da tut temp las disposiziuns (p.ex. introducir ina nova limita per la sostanza activa THC).

In GEA a l'iniziativa da chonv n'è betg in GEA a drogas, mabain in GEA ad ina ballantscha optimala tranter atgna responsabladad e surveglianza statale.

Grazia a reglas cleras e grazia a meglras controllas survegnin nus sut controlla la problematica dal cannabis.

Ulteriuras infurmaziuns sut www.projugendschutz.ch

La midada da la lescha da narcotics en detagl

La lescha da narcotics datescha da l'onn 1951. Dapi lura è la problematica da drogas sa midada pervia da l'augment dal consum da drogas illegalas; ed ord la pratica è sa sviluppada ina strategia naziunala differenziada per reducir ils problems da drogas e da dependenza. Questa strategia sa basa sin quatter puncts e duai ussa vegnir integrada en la lescha.

Svilup dapi
l'onn 1951

Las quatter pitgas

Princip da las
quatter pitgas

Prevenziun:

L'access al consum da narcotics duai vegnir impedi uschè bain sco pussaivel.

Terapia:

Uschè bleras personas sco pussaivel duain survegnir agid per sortir da lur dependenza.

Reducziun da donns:

La sanadad e la situaziun sociala da las consumentas e dals consuments da narcotics duain vegnir meglieras.

Repressiun:

La societad duai vegnir protegida cunter las consequenzas dal problem da dependenza e cunter la criminalitad da drogas. Plinavant duain chastis avair in effect decuraschant.

In dals intents principals da la midada da la lescha da narcotics è da proteger meglier la giuventetgna.

Protecziun da la
giuventetgna

- Uffizis e personas dal fatg duain pudair annunziar a las autoritads chantunalas cumpetentas giuvenils ch'èn periclitads da drogas e da dependenza, per che quels survegnian agid a temp (art. 3c).
- Tgi che dat cannabis a giuvenils, vegn chastà pli severamain (art. 19bis). Il chastì vegn augmentà cunzunt tar personas che consegnan narcotics en ils conturns directs da lieus da scolaziun, sco per exempel scolas (art. 19 al. 2 lit. d).
- Igl è scumandà da far reclama per narcotics (art. 19 al. 1 lit. f).

Il tractament cun prescripziun da heroin vegn applitgà cun success en Svizra dapi l'onn 1994. L'onn 1999 ha il pievel approvà questa furma da tractament en ina votaziun da referendum. La basa legala respectiva scada la fin da l'onn 2009. Ussa sa tracti d'integrar definitivamain questa regulaziun en la lescha.

Cuntinuaziun
dal tractament
cun prescripziun
da heroin

Tgi che vul vegnir recepì en la terapia dal tractament cun prescripziun da heroin, sto anc adina ademplir criteris severs. Quant severs che quests criteris èn, mussan las cifras: Il cumenzament da l'onn 2008 sa chattavan passa 26 000 personas en ina terapia, ma sulettamain 1283 dad ellas en in tractament cun prescripziun da heroin.

Cunzunt tar persunas dependentas da lunga durada meglierescha quest tractament la sanadad psichica e corporala e la situaziun sociala. Grazia al tractament cun prescripziun da heroin è ultra da quai sa reducida fermamain la criminalitad ch'è liada a l'acquisiziun da drogas.

Oz èsi scumandà d'applitgar cannabis per intents medicinalas. Tras la midada da la lescha da narcotics èsi pussaivel d'admetter medicaments che sa basan sin chonv. La medema pussaivladad duai er dar per ils ulteriurs narcotics scumandads, per exempel per heroin, ch'è sa mussà sco med fitg efficaci cunter dolurs.

Applicaziuns
medicinalas

Ils arguments dal comité da referendum

Na a la revisiun da la lescha da narcotics

La politica svizra da drogas n'è betg ina istorgia da success: adina dapli drogas ed adina dapli personas dependentas.

Dapi 20 onns stat ella en **ferma cuntradiziun cun il rest dal mund**: betg in auter pajais è stà u è pront dad ir la via da la legalisaziun da drogas, sco quai ch'ella vegn proponida en la midada da la lescha qua avant maun. En sia publicaziun **refusa er l'organ internaziunal per la controlla dals narcotics da la ONU (INCB) mintga consum da drogas che vegn promovì tras il stadi.**

Mo per ils narcotics da 1300 personas ch'èn dependentas da heroin e da var 20 000 personas che retiran metadon pajain nus gia oz 130 milliuns francs per onn tras nossas premias da la cassa da malsauns.

La Al paja onn per onn passa 100 milliuns francs per pliras 1000 personas toxicomanas ch'èn parzialmain u cumplainmain invalidas.

Per ina minoritad toxicomana da 40 000 personas – ina minoritad ch'è da princip **curabla** – **pajain nus** onn per onn passa **4 milliardas francs** tras nossas taglias, tras nossas contribuziuns socialas e tras nossas premias.

Plazzas da terapia che s'orienteschan a l'abstinenza han percenter stuì vegnir serradas per motivs da custs.

Quai è il resultat da la **politica svizra da drogas da fin ussa** – in **experiment che ha custà milliardas, che ha fatg naufragi e che n'è betg degn per ils umans!**

La revisiun da la lescha da narcotics chaschunass in' **extensiun considerabla da la consegna da narcotics**, quai che vuless pia dir ch'i vegniss cuntinuà cun questa politica da drogas sbagliada.

Ils chantuns vegnissan obligads d'installar «locals per squittar drogas» per garantir il consum, quai che **attira e promova il commerzi illegal cun drogas**. Las disposiziuns penalas vegnissan lomiadas talmain che la **lavor da la polizia vegniss engrevgiada anc pli fitg**. Perquai permetta la lescha existenta er ina meglra protecciun da la giuventetgna. Furmas da terapia che s'orienteschan a l'abstinenza ed ina repressiun raschunaivla impedeschon percenter ch'i dettia novas scenas avertas da drogas.

La finamira: **Reducir il dumber da personas toxicomanas** ed **impedir** uschè bain sco pussaivel **l'access a la dependenza**. Ultra d'in vair agid per las personas dependentas han **l'abstinenza** e la **prevenziun** perquai l'emprima **prioritad**.

Ulteriuras infurmaziuns sut www.drogstop.ch.

Ils arguments dal cussegl federal

Il princip da las quatter pitgas da la politica svizra da drogas e da dependenza duai vegnir integrà en la lescha da narcotics: Quest princip stat per ina politica da drogas e da dependenza ch'è equilibrada e cumplexsiva e che ha success. L'iniziativa da chonv dentant vul reglar mo il diever ed il tractament da chonv. Reglar in singul narcotic ordaifer la lescha da narcotics na correspunda dentant betg a la politica cumplexsiva da drogas e da dependenza che vegn persequitada en Svizra. Perquai recumonda il cussegl federal da refusar l'iniziativa da chonv e d'acceptar la midada da la lescha da narcotics, e quai per ils suandants motivs:

La midada da la lescha da narcotics porscha la gronda schanza da metter la politica svizra da drogas e da dependenza – cun ses princip cumplexsiv da las quatter pitgas – sin ina basa legala solida. Questa politica da drogas è sa cumprovada dapi daditg e sa basa sin in vast consens da la populaziun, da la politica e da circuls spezialisads.

Ina politica moderna da drogas e da dependenza na duess betg mo reglar ina singula sostanza psicoactiva, sco che quai è il cas tar l'iniziativa da chonv, mabain sto cumpigliar tut las substanzas da tal gener. Il cussegl federal è preoccupà che cunzunt giuvenils consumeschan adina pli savens differentas drogas a medem temp, per exempel cannabis en cumbinaziun cun alcohol, cun nicotin u cun cocain. Per ch'ins possia dar sistematicamain dumogn er a quest consum maschadà, dovri ina politica da dependenza objectiva, efficazia e vardaivla che cumpiglia tut las substanzas psicoactivas. Cuntrari a l'iniziativa da chonv ademplescha la midada da la lescha da narcotics questa pretensiun.

Francar il princip
da las quatter
pitgas en la lescha

Basa cumplexsiva
per la politica
svizra da drogas
e da dependenza

Oz na dastga cannabis betg vegnir applitgà en la medischna. Quest scumond absolut na sa lascha betg pli giustifitgar tenor il stadi actual da la perscrutaziun. Anzi, oz datti buns motivs per abolir questa restricziun, sco quai che la midada da la lescha da narcotics prevesa: Il tractament cun medicaments da chonv porta levgiament a bleras pazientas ed a blers pazients che pateschan per exempel da sclerosa multipla u da reumatisssem.

L'applicaziun
medicinala da
cannabis guida
blers umans

Il tractament cun prescripziun da heroin, ch'è vegn applitgà dapi l'onn 1994 e ch'è vegnì acceptà dal pievel l'onn 1999, è terminà fin la fin da l'onn 2009. Sche la midada da la lescha da narcotics vegniss refusada, scrudass a partir da l'onn 2010 la basa legala per ina terapia che pussibilitescha ad umans ch'èn fitg dependents da heroin da viver en moda ordinada ed en dignitad.

Dignitad da
persunas fitg
dependentas

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna» e d'acceptar la midada da la lescha da narcotics.

Text da votaziun

Lescha federala davart ils narcotics e las substanzas psicotropas (Lescha da narcotics, LN)

Midada dals 20 da mars 2008

*L'assemblea federala da la confederaziun svizra,
sunter avair gi invista dal rapport da la cumissiun per segirezza sociala e sanadad
dal cussegl naziunal dals 4 da matg 2006¹
e da la posiziun dal cussegl federal dals 29 da settember 2006²,
concluda:*

I

La lescha da narcotics dals 3 d'october 1951³ vegn midada sco suonda:

Ingress

sa basond sin ils artitgels 64bis, 69 e 69bis da la constituziun federala⁴,
...

*Remplazzament d'ina expressiun
concerna mo il text franzos*

Art. 1 Intent

Questa lescha ha l'intent da:

- a. prevegnir al consum nunautorisà da narcotics e da substanzas psicotropas, en spezial cun promover l'abstinenza;
- b. reglar la disponibladad da narcotics e da substanzas psicotropas per intents medicinalis e scientificis;
- c. proteger las persunas cunter las consequenzas negativas ch'ils disturbis da la psica e dal cumportament, che resultan da la dependenza, han per la sanadad e per la vita sociala;
- d. proteger l'urden public e la segirezza publica cunter ils privels che resultan dals narcotics e da las substanzas psicotropas;
- e. cumbatter acts criminals che stattan en in stretg connex cun narcotics e cun substanzas psicotropas.

¹ fegl uffizial federal 2006 8573

² fegl uffizial federal 2006 8645

³ CS 812.121

⁴ questas disposiziuns correspundan a l'art. 118 al. 2 lit. a e b sco er a l'art. 123 da la constituziun federala dals 18 d'avrigl 1999 (CS 101)

Art. 1a Princip da las quatter pitgas

¹ La confederaziun ed ils chantuns prevesan mesiras en ils suandants quatter secturs (princip da las quatter pitgas):

- a. prevenziun;
- b. terapia e reintegraziun;
- c. reducziun da donns ed agid per survivor;
- d. controlla e repressiun.

² En quest connex tegnan la confederaziun ed ils chantuns quint dals interess da la protecziun generala da la sanadad e da la giuventetgna.

Art. 1b Relaziun tar la lescha davart ils products terapeutics

Per narcotics che vegnan duvrads sco medicaments valan las disposiziuns da la lescha dals 15 da december 2000⁵ davart ils products terapeutics. Las disposiziuns da questa lescha èn applitgabras, sche la lescha davart ils products terapeutics na cuntegna naginas regulaziuns u sch'ella cuntegna ina regulaziun main extendida.

Art. 2 Noziuns

Tenor questa lescha èn:

- a. *narcotics*: substanzas e preparats che chaschunan ina dependenza e che han effects dal tip da morfin, da cocain u da cannabis sco er substanzas e preparats che vegnan producids sin lur basa u che han effects sumegliants sco quels;
- b. *substanzas psicotropas*: substanzas e preparats che chaschunan ina dependenza e che cuntegnan amfetamins, barbiturats, benzodicepins u alluzinogens sco lisergid u mescaline u che han effects sumegliants sco quels;
- c. *substanzas*: materias primas sco plantas e bulieus u parts da questas materias primas sco er las cumposiziuns chemicas respectivas;
- d. *preparats*: narcotics e substanzas psicotropas ch'èn pronts per l'utilisaziun;
- e. *precursurs*: substanzas che na chaschunan betg ina dependenza, ma che pon vegnir transformadas en narcotics u en substanzas psicotropas;
- f. *chemicalias auxiliaras*: substanzas che vegnan utilizadas per producir narcotics e substanzas psicotropas.

Art. 2a Register

Il departament federal da l'intern maina in register dals narcotics, da las substanzas psicotropas sco er dals precursurs e da las chemicalias auxiliaras. En quest connex sa basa el per regla sin las recumandaziuns da las organisaziuns internaziunalas cumpetentas.

Art. 2b Regulaziun per las substanzas psicotropas

Uschenavant che la lescha na prevesa nagut auter, valan las disposiziuns davart ils narcotics er per las substanzas psicotropas.

Art. 3, titel sco er al. 1 e 3

Mesiras da controlla facilitadas

¹ Il cussegl federal po suttametter precursurs e chemicalias auxiliaras a la controlla da narcotics tenor las disposiziuns dals chapitels 2 e 3. El po prevoir in'obligaziun da dumandar ina permissiun u autras mesiras da surveglianza main extendidas, sco l'identificaziun da la clienta u dal client, l'obligaziun da manar ina contabilitad e l'obligaziun da dar infurmaziuns. En quest connex observa el per regla las recumandaziuns da las organisaziuns internaziunalas cumpetentas.

³ *aboli*

Art. 3a

aboli

Chapitel 1a: Prevenziun, terapia e reduenziun da donns

Part 1: Prevenziun

Art. 3b Repartiziun da las incumbensas tranter la confederaziun ed ils chantuns

¹ Ils chantuns promovon l'infurmaziun e la cussegliaziun per prevegnir a disturbis che resultan da la dependenza sco er a las consequenzas negativas che quests disturbis han per la sanadad e per la vita sociala. En quest connex fan els atenziun speziala a la protecziun dals uffants e dals giuvenils. Els procuran per cundiziuns generalas adequatas e stgaffeschon ils organs ch'èn necessaris per quest intent u sustegnan instituziuns privatas che correspundan a las pretensiuns da qualidad.

² La confederaziun realisescha programs naziunals da prevenziun e promova cunzunt la registraziun tempriva da disturbis che resultan da la dependenza; en quest connex tegna ella quint dals interess da la protecziun dals uffants e da la giuventetgna. Ella sensibilisescha la publicitad per la problematica da la dependenza.

Art. 3c Autorisaziun d'annunzia

¹ Ils uffizis e las persunas dal fatg dals secturs da l'educaziun, dals fatgs socials, da la sanadad, da la giustia e da la polizia pon annunziar als servetschs da tractament e d'agid social cas da disturbis existents u smanatschans che resultan da la dependenza, en spezial tar uffants e tar giuvenils, sche:

- a. ellas ed els han constatà quests cas durant lur activitad uffiziala u professiunala;
- b. igl è avant maun ina periclitaziun considerabla da las persunas pertutgadas, da lur confamigliaras e da lur confamigliars u da la generalitad; e
- c. ellas ed els èn da l'avis ch'ina mesira d'assistenza saja inditgada.

² Sch'ina annunzia concerna in uffant u in giuvenil sut 18 onns, sto vegnir infurmada er la represchentanza legala, nun che motivs impurtants s'opponian cunter quai.

³ Ils chantuns designeschan ils servetschs da tractament e d'agid social publics u privats qualifitgads ch'èn cumpetents per assister las personas annunziadas, en spezial uffants u giuvenils periclitads.

⁴ Il persunal dals servetschs da tractament e d'agid social cumpetents è suttamess al secret d'uffizi e da professiun tenor ils artitgels 320 e 321 dal cudesch penal⁶. El n'è betg obligà da dar perditga u da dar infurmaziuns, sche las decleraziuns sa refere-schan a las relaziuns persunalas da las personas assistidas u ad in act chastiabel tenor l'artitgel 19a.

⁵ Sch'ils uffizis e sche las personas dal fatg tenor l'alinea 1 vegnan a savair ch'ina persuna ch'è affidada ad ellas u ad els haja cuntrafatg a l'artitgel 19a, n'èn ellas ed els betg obligads d'annunziar questa persuna.

Part 2: Terapia e reintegraziun

Art. 3d Assistenza e tractament

¹ Ils chantuns procuran per l'assistenza da persunas cun disturbis che resultan da la dependenza, las qualas dovan in tractament medicinal u psicosocial ubain mesiras da provediment.

² Quests tractaments han lieu cun la finamira da garantir l'integraziun terapeutica e sociala da las persunas cun disturbis che resultan da la dependenza, da megliar lur sanadad corporala e psichica sco er da stgaffir las cundiziuns che permettian da viver senza drogas.

³ Ils chantuns promovon ultra da quai la reintegraziun professiunala e sociala da tals persunas.

⁴ Els stgaffeschjan ils organs ch'èn necessariis per il tractament e per la reintegraziun u sustegnan instituziuns privatas che correspundan a las pretensiuns da qualitat.

⁵ Il cussegl federal relascha recumandaziuns davart ils princips per finanziair las terapias cunter la dependenza e las mesiras da reintegraziun.

Art. 3e Tractament cun prescripziun da narcotics

¹ Per ordinar, per consegnar e per dar narcotics ch'èn destinads al tractament da persunas ch'èn dependentas da narcotics dovri ina permissiun. Questa permissiun vegn concedida dals chantuns.

² Il cussegl federal po fixar cundiziuns generalas.

³ Per il tractament cun prescripziun da heroin dovri ina permissiun da la confederaziun. Il cussegl federal relascha disposiziuns spezialas. En spezial procura el che:

- a. il heroin vegnia ordinà mo a persunas ch'èn dependentas da narcotics, sche autras furmas da tractament han disdi tar ellas u sche lur stadi da sanadad na permetta betg autras furmas da tractament;

⁶ CS 311.0

- b. il heroin vegnia ordinà mo da medias e da medis spezialisads, e quai en instituziuns ch'èn adattadas per quest intent;
- c. la realisaziun e l'andament dal tractament cun prescripziun da heroin vegnia examinà periodicamain.

Art. 3f Elavuraziun da datas

¹ Las autoritads e las instituziuns ch'èn cumpetentas per exequir questa lescha han il dretg d'elavurar datas da persunas, datas da persunas ch'èn spezialmain degnas da vegnir protegidas e profils da la personalitad, e quai cun l'intent d'examinar las premissas e l'andament dal tractament da persunas ch'èn dependentas da narcotics.

² Tras mesiras tecnicas ed organisatoricas garanteschon ellas la protecziun da las datas tenor l'aleina 1.

³ Il cussegl federal fixescha ils detagls, en spezial:

- a. las autoritads e las instituziuns ch'èn cumpetentas per l'elavuraziun da datas;
- b. las datas che duain vegnir elavuradas;
- c. las circulaziuns da datas;
- d. las autorisaziuns d'access.

Part 3: Reducziun da donns ed agid per survivor

Art. 3g Incumbensas dals chantuns

Cun l'intent d'evitar u da reducir donns per la sanadad e per la vita sociala tar persunas cun disturbis che resultan da la dependenza prendan ils chantuns mesiras per la reducziun da donns e per l'agid per survivor. Els stgaffeschon ils organs ch'èn necessariis per quest intent u sustegnan instituziuns privatas che correspundan a las pretensiuns da qualitat.

Art. 3h Periclitaziun dal traffic

Sch'in uffizi suppona ch'ina persuna pericliteschia il traffic sin via, sin l'aua u en l'aria pervia da disturbis che resultan da la dependenza, sto el infurmar l'autoritad cumpetenta.

Part 4: Coordinaziun, perscrutaziun, scolaziun e garanzia da qualitat

Art. 3i Prestaziuns da servetsch da la confederaziun

¹ La confederaziun sustegna ils chantuns e las organisaziuns privatas cun prestaziuns da servetsch en ils secturs da la prevenziun, da la terapia e da la reducziun da donns, e quai en spezial:

- a. tar la coordinaziun, inclusiv la planisaziun e la regulaziun da la purschida;
- b. tar la meglieraziun da la qualitat e tar la realisaziun da models d'intervenziun cumprovads.

² Ella als infurmescha davart novas enconuschientschas scientificas.

³ Ella po prender sezza mesiras complementaras per reducir ils problems da la dependenza u incumbensar organisaziuns privatas cun la realisaziun da talas mesiras.

Art. 3j Promozziun da la perscrutaziun

En il rom da la lescha dals 7 d'october 1983 davart la perscrutaziun⁷ po la confederaziun promover la perscrutaziun scientifica, e quai en spezial en ils suandants secturs:

- a. effects da las substanzas che chaschunan ina dependenza;
- b. motivs e consequenzas dals disturbis che resultan da la dependenza;
- c. mesiras preventivas e terapeuticas;
- d. meds per evitar u per reducir disturbis che resultan da la dependenza;
- e. efficacitad da las mesiras da reintegraziun.

Art. 3k Scolaziun e furnaziun supplementara

La confederaziun promova la scolaziun e la furnaziun supplementara en ils secturs da la prevenziun, da la terapia e da la reintegraziun sco er da la reduzziun da donns e da l'agid per surviver.

Art. 3l Recumandaziuns per la garanzia da qualitat

En collavuraziun cun ils chantuns sviluppa la confederaziun recumandaziuns per la garanzia da qualitat en ils secturs da la prevenziun, da la terapia e da la reintegraziun sco er da la reduzziun da donns e da l'agid per surviver.

Art. 4, titel ed al. 1

Permissiun per la produzziun e per il commerzi

¹ Firms e personas che cultiveschan, che produceschan, ch'elavuran u che fan commerzi cun narcotics dovran ina permissiun da l'institut svizzer per products terapeutics (institut). L'artitgel 8 resta resalvà.

Art. 5, titel ed al. 1

Import, export e transit

¹ Per importar e per exportar narcotics ch'èn suttamess a la controlla dovri ina permissiun da l'institut. ... *(La segunda e la terza frasa concernan mo il text franzos e talian.)*

Art. 6, titel ed al. 1

Restricziuns sin basa da cunvegns internaziunalas

¹ Sin basa da cunvegns internaziunalas po il cussegl federal scumandar a las titularas ed als titulars da permissiuns da cultivar, da producir, d'importar e d'exportar narcotics sco er da constituer reservas da narcotics.

⁷ CS 420.1

Art. 7 Materias primas e products che han effects sumegliants sco ils narcotics

¹ Materias primas e products, dals quals i sto vegnir supponi ch'els hajan effects sumegliants sco las substanzas e sco ils preparats tenor l'artitgel 2, dastgan vegnir cultivads, producids, importads, exportads, depositads, utilisads u mess en circulaziun mo cun la permissiun e tenor las cundiziuns dal departament federal da l'intern.

² L'institut examinescha, sche las materias primas e sch'ils products èn substanzas u preparats tenor l'artitgel 2. Sche quai è il cas, dovri permissiuns tenor ils artitgels 4 e 5.

³ Il departament federal da l'intern maina in register da questas substanzas e da quests preparats.

Art. 8, titel, al. 1 frasa introductiva e lit. d, sco er al. 3 ed al. 5 – 8

Narcotics scumandads

¹ Ils suandants narcotics na dastgan betg vegnir cultivads, importads, producids u mess en circulaziun:

d. narcotics che han effects dal tip da cannabis.

³ Il cussegl federal po scumandar d'importar, da producir e da metter en circulaziun ulteriurs narcotics, sche cunvegna internaziunales scumondan lur producziun u sch'ils pajais da fabricaziun ils pli impurtants desistan d'als producir.

⁵ L'uffizi federal da sanadad publica po conceder permissiuns excepziunales per cultivar, per importar, per producir e per metter en circulaziun ils narcotics tenor ils alineas 1 e 3, sche naginas cunvegna internaziunales na s'opponan a quai e sche quests narcotics vegnan utilisads per la perscrutaziun scientifica, per il svilup da medicaments u per in'applicaziun medicinala limitada.

⁶ Per cultivar narcotics tenor ils alineas 1 e 3, ils quals vegnan utilisads sco substanzas activas da medicaments permess, dovri ina permissiun excepziunala da l'uffizi federal da sanadad publica.

⁷ Per importar, per producir e per metter en circulaziun narcotics tenor ils alineas 1 e 3, ils quals vegnan utilisads sco substanzas activas da medicaments permess, dovri ina permissiun da l'institut tenor l'artitgel 4.

⁸ L'uffizi federal da sanadad publica po conceder permissiuns excepziunales, sche las substanzas tenor ils alineas 1 e 3 vegnan utilisadas per mesiras da cumbat.

Art. 8a

aboli

Art. 9 al. 1 – 3

¹ Personas medicinalas en il senn da la legislaziun davart ils products terapeutics⁸, las qualas pratitgeschan lur professiun sut atgna responsabladad tenor la lescha dals

⁸ ordinaziun dals 17 d'october 2001 davart la permissiun da medicaments; CS **812.212.1**

23 da zercladur 2006⁹ davart las professiuns medicinalas, sco er las manadras ed ils manaders responsabels d'apotecas publicas u d'apotecas d'ospital pon retrair, depositar, utilizar e consegnar narcotics senza permissiun. Las disposiziuns chantunalas davart la dispensaziun directa tras las medias e tras ils medis ubain tras las veterinarias e tras ils veterinaris restan resalvadas.

² La cumpetenzza tenor l'alinea 1 vala er per persunas medicinalas sco er per studentas e per students da professiuns medicinalas universitaras che substitueschan – cun la permissiun da l'autorità chantunala cumpetenta – ina persuna medicinala d'ina professiun medicinala universitara.

^{2a} *aboli*

³ Il cussegl federal regla la cumpetenzza da las persunas medicinalas che na pratitgeschan betg lur professiun sut atgna responsabladad.

Art. 10 al. 1

¹ Las medias ed ils medis sco er las veterinarias ed ils veterinaris che pratitgeschan lur professiun sut atgna responsabladad en il senn da la lescha dals 23 da zercladur 2006¹⁰ davart las professiuns medicinalas han il dretg da prescriber narcotics.

Art. 11 al. 1bis e 2

^{1bis} Las medias ed ils medis sco er las veterinarias ed ils veterinaris che consegnan u che prescriban narcotics, ch'èn permess sco medicaments, per autras indicaziuns che las indicaziuns permessas, ston annunziar quai entaifer 30 dis a las autoritads chantunalas cumpetentas. Sin dumonda da las autoritads chantunalas cumpetentas ston ellas ed els furnir tut las indicaziuns necessarias davart la moda e maniera sco er davart l'intent dal tractament.

² Ils alineas 1 ed 1bis valan er per l'utilisaziun e per la consegna da narcotics tras dentistas e tras dentists.

Art. 12 al. 1

¹ Sche persunas medicinalas¹¹ autorisadas èn dependentas da narcotics u han commess cuntravenziuns tenor ils artitgels 19 fin 22, las pon ils chantuns privar da las cumpetenzas tenor l'artitgel 9, e quai per in tschert temp u definitivamain.

Art. 14 al. 2

² Als instituts da la perscrutaziun scientifica po l'autorità chantunala cumpetenta conceder la permissiun da cultivar, da retrair, da depositar e d'utilisar narcotics a norma da l'agen basegn.

⁹ CS 811.11

¹⁰ CS 811.11

¹¹ noziun: ordinaziun dals 17 d'october 2001 davart la permissiun da medicaments; CS 812.212.1

Part 3a: Organisaziuns ed autoritads

Art. 14a al. 1, 1bis e 2

¹ Ad organisaziuns naziunalas u internaziunalas, sco la crusch cotschna, las naziuns unidas e lur organisaziuns spezialas, sco er ad instituziuns ed ad autoritads naziunalas, sco ils organs da duana ed il corp da guardias da cunfin, po il cussegl federal permetter da retrair, d'importar, da conservar, d'utilisar, da prescriber, da consegnar u d'exportar narcotics en il rom da lur activitad.

^{1bis} Ils chantuns pon conceder permissiuns tenor l'alineia 1 a las autoritads chantunales e communalas, en spezial a la polizia.

² Il cussegl federal ed ils chantuns pon retrair per in tschert temp u definitivamain las permissiuns ch'els han concedi, sche circumstanzas spezialas pretendan quai.

Part 4 (art. 15 – 15c)

aboli

Art. 16

Per mintga furniziun da narcotics stoi vegnir emessa ina quittancea che vegn surdada a la retschavidra u al retschavider ensemen cun la rauba. La furniziun sto vegnir communitgada a l'institut tras in'annunzia separada. Exceptadas da quai èn las persunas medicinalas¹² autorisadas, las qualas consegnan narcotics per il tractament da persunas e d'animals u las qualas furneschan narcotics a las medias ed als medis che pratitgeschan en l'agen chantun e che na dispenseschan betg sezs.

Art. 17 al. 3

³ Las firmas e las persunas che han ina permissiun da cultivar, da producir e d'elavurar narcotics ston plinavant infurmar annualmain l'institut davart la dimensiun da la surfatscha cultivada sco er davart il gener e davart las quantitats dals narcotics gudagnads, producids ed elavurads.

Art. 19

¹ Cun in chasti che privescha da la libertad da fin 3 onns u cun in chasti pecuniar vegn chastià, tgi che:

- a. cultivescha, producescha u fabritgescha en in'otra moda e maniera narcotics senza avair il dretg latiers;
- b. depositescha, trametta, transporta, importescha, u exportescha narcotics u fa transit cun narcotics senza avair il dretg latiers;
- c. alienescha u prescriba narcotics u procura en in'otra moda e maniera narcotics ad autras persunas u metta en circulaziun narcotics senza avair il dretg latiers;

¹² noziun: ordinaziun dals 17 d'october 2001 davart la permissiun da medicaments;
CS 812.212.1

- d. posseda, conserva, acquista u survegn en in'otra moda e maniera narcotics senza avair il dretg latiers;
- e. finanziescha il commerzi illegal cun narcotics u intermediatescha sia finanziaziun;
- f. incitescha publicamain al consum da narcotics u communitgescha publicamain ina chaschun d'acquistar u da consumar narcotics;
- g. fa preparativas per commetter ina cuntravenziun tenor las literas a fin f.

² L'autura u l'autur dal delict vegn chastià cun in chasti che privescha da la libertad d'almain 1 onn, il qual po vegnir collià cun in chasti pecuniar, sch'ella u sch'el:

- a. sa u sto supponer che la cuntravenziun po metter en privel directamain u indirectamain la sanadad da bliers umans;
- b. agescha sco commembra u sco commember d'ina banda ch'è s'unida cun l'intent da far cuntinuadamain commerzi illegal cun narcotics;
- c. fa – tras commerzi professiunal – ina gronda svieuta u in gudogn considerabel;
- d. fa amogna, consegna u renda accessibels en outra moda e maniera – e quai professiunalmain – narcotics en lieus da scolaziun ch'èn destinads en emprima lingua a giuvenils ubain en lur conturns directs.

³ En ils suandants cas po la dretgira reducir il chasti tenor liber apprezzar:

- a. en cas d'ina cuntravenziun tenor l'alinea 1 litera g;
- b. en cas d'ina cuntravenziun tenor l'alinea 2, sche l'autura u sche l'autur dal delict è dependent da narcotics e sche questa cuntravenziun dueva gidar a finanziaziun l'agen consum da narcotics.

⁴ Tenor las disposiziuns dals alineas 1 e 2 è er chastiabla quella persuna che ha commess l'act a l'exteriur, che sa chatta en Svizra e che na vegn betg extradida, uschenavant che l'act è chastiabel er al lieu, nua ch'el è vegni commess. La lescha dal lieu, nua che l'act è vegni commess, sto vegnir applitgada, sche quella è pli miaivla per l'autura u per l'autur dal delict. L'artitgel 6 dal cudesch penal¹³ è applitgabel.

Art. 19bis (da plazzar tranter l'art. 19 e l'art. 19a)

Cun in chasti che privescha da la libertad da fin 3 onns u cun in chasti pecuniar vegn chastià, tgi che fa amogna, consegna u renda accessibels en outra moda e maniera narcotics ad ina persuna sut 18 onns, e quai senza indicaziun medicinala.

Art. 19b

Tgi che prepara mo ina pitschna quantad d'in narcotic per l'agen consum u tgi che consegna gratuitamain mo ina pitschna quantad d'in narcotic ad ina persuna da passa 18 onns per pussibilitar il consum communabel a medem temp, n'è betg chastiabel.

Art. 20

¹ Cun in chasti che privescha da la libertad da fin 3 onns u cun in chasti pecuniar vegn chastià, tgi che:

- a. fa ina dumonda cun indicaziuns faussas per procurar a sasez u ad in'otra persuna ina permissiun d'import, da transit u d'export;
- b. tgi che deviescha senza permissiun narcotics e substanzas tenor l'artitgel 3 alinea 1, per ils quals e per las qualas ella u el ha ina permissiun svizra d'export, en in auter lieu da destinaziun en Svizra u a l'exteriur;
- c. cultivescha, producescha, importescha, exportescha, depositescha, utilischescha u metta en circulaziun senza permissiun substanzas e preparats tenor l'artitgel 7;
- d. utilischescha u consegna sco persuna medicinala¹⁴ narcotics en outra moda e maniera che tenor l'artitgel 11 u 13;
- e. prescriba sco media u sco medi ubain sco veterinaria u sco veterinari narcotics en outra moda e maniera che tenor l'artitgel 11.

² L'atura u l'autur dal delict vegn chastià cun in chasti che privescha da la libertad d'almain 1 onn, sch'ella u sch'el fa – tras commerzi professiunal – ina gronda svieuta u in gudogn considerabel. Il chasti che privescha da la libertad po vegnir collià cun in chasti pecuniar.

Art. 21

¹ Cun in chasti che privescha da la libertad da fin 3 onns u cun in chasti pecuniar vegn chastià, tgi che fa intenziunadamain il suandant:

- a. tralascha da far las annunzias tenor l'artitgel 11 alinea 1bis, tenor l'artitgel 16 e tenor l'artitgel 17 alinea 1, n'emetta betg las quittanzas e las controllas da narcotics prescrittas, fa indicaziuns faussas en quellas u tralascha da far indicaziuns che avessan stui vegnir fatgas en quellas;
- b. fa diever da quittanzas u da controllas da narcotics che cuntengnan indicaziuns faussas u incumpletas.

² L'atura u l'autur dal delict vegn chastià cun ina multa, sch'ella u sch'el agescha per negligentscha.

Art. 22

¹ Cun ina multa vegn chastià, tgi che violescha intenziunadamain u per negligentscha:

- a. sias obligaziuns d'avair quità sco persuna che ha il dretg da far commerzi cun narcotics;
- b. las disposiziuns davart la reclama e davart l'infurmaziun concernent ils narcotics;

¹⁴ noziun: ordinaziun dals 17 d'october 2001 davart la permissiun da medicaments;
CS 812.212.1

- c. las obligaziuns da deposit e da conservaziun;
- d. ina prescripziun executiva dal cussegl federal u dal departament cumpetent, sche la violaziun da tala vegn declarada sco chastiabla, u ina disposiziun ch'è drizzada cunter ella u cunter el, inditgond la smanatscha dal chasti ch'è previs en quest artitgel.

Art. 24 al. 2

² Las autoritads cumpetentas conservan ils narcotics che las vegnan affidads tras l'execuziun da questa lescha e procuran che quels vegnian utilisads u destruids.

Art. 27

¹ Las disposiziuns spezialas dal cudesch penal¹⁵ e las disposiziuns da la lescha da vidualias dals 9 d'october 1992¹⁶ restan resalvadas.

² Las disposiziuns penalas da la lescha da dazi dals 18 da mars 2005¹⁷ e da l'ordinaziun dals 29 da mars 2000¹⁸ tar la lescha federala davart la taglia sin la plivalur na vegnan betg applitgadas en cas d'import, d'export u da transit nunautorisà da narcotics tenor l'artitgel 19.

Art. 28

¹ La persecuziun penala è chausa dals chantuns.

² Ils artitgels 6 e 7 da la lescha federala dals 22 da mars 1974¹⁹ davart il dretg penal administrativ valan er per la persecuziun penala tras las autoritads chantunalas.

³ Las sentenzias, las decisiuns penalas ed ils conclus da sistida en ils cas tenor l'artitgel 19 alinea 2 ston vegnir communitgads immediatamain e cumplettamain a l'uffizi federal da polizia, sche l'accusaziun ha proponì in chasti nuncundiziunà che privescha da la libertad.

Art. 28a

Cuntravenziuns tenor ils artitgels 20 fin 22, che vegnan constatadas da l'autoridad federala cumpetenta en il sectur executiv da la confederaziun, vegnan persequitadas e giuditgadas da l'autoridad federala. Per la procedura vala la lescha federala dals 22 da mars 1974²⁰ davart il dretg penal administrativ.

¹⁵ CS 311.0

¹⁶ CS 817.0

¹⁷ CS 631.0

¹⁸ CS 641.201

¹⁹ CS 313.0

²⁰ CS 313.0

Chapitel 5: Incumbensas dals chantuns e da la confederaziun

Part 1: Incumbensas da la confederaziun

Art. 29

- ¹ La confederaziun ha la surveglianza suprema davart l'execuziun da questa lescha.
- ² Ella fa las controllas al cunfin (import, transit ed export) sco er en ils deposits da duana ed en ils deposits da transit.
- ³ La confederaziun ed ils chantuns collavuran per ademplir las incumbensas tenor questa lescha, coordinond lur mesiras. Ella ed els pon integrar ulteriuras organisaziuns pertutgadas.
- ⁴ Il cussegl federal nominescha ina cumissiun d'expertas e d'experts che al cusseglia en dumondas da la problematica da la dependenza.

Art. 29a

- ¹ L'uffizi federal da sanadad publica procura che las mesiras tenor questa lescha vegnian evaluadas scientificamain. Las datas che vegnan elavuradas tenor l'artitgel 3f po el trametter en furma anonimisada a l'uffizi federal da statistica per las laschar evaluar e publitar.
- ² Suenter la terminaziun d'evaluaziuns impurtantas infurmescha il departament federal da l'intern il cussegl federal e las cumissiuns cumpetentas da l'assemblea federala davart ils resultats e fa propostas per l'ulteriur proceder.
- ³ L'uffizi federal da sanadad publica maina in post da documentaziun, d'infurmaziun e da coordinaziun.
- ⁴ L'institut fa ses rapport tenor las cunvegnas internaziunalas.

Art. 29b

- ¹ En il sector dal cumbat cunter il commerzi illegal cun narcotics ademplescha l'uffizi federal da polizia las incumbensas d'in center naziunal d'analisa, da coordinaziun, e d'inquisiziun tenor la lescha federala dals 7 d'october 1994²¹ davart ils posts centrals da polizia criminala da la confederaziun.
- ² El ha las suandantas incumbensas:
 - a. collavurar – en il rom da las prescripziuns vertentas davart l'assistenza giudiziala e da la pratica giudiziala – tar il cumbat che auters stadis mainan cunter il commerzi illegal cun narcotics;
 - b. rimnar ils documents ch'èn adattads per evitar cuntravenziuns cunter questa lescha e per facilitar la persecuziun da persunas falliblas;
 - c. procurar per il contact cun:
 1. ils posts da servetsch correspondents da l'administraziun federala (uffizi federal da sanadad publica, direcziun generala da duana),

²¹ CS 360

2. la direcziun generala da la Posta svizra,
3. il servetsch per incumbensas spezialas (DFGP),
4. las autoritads da polizia dals chantuns,
5. ils posts centrals dals auters pajais,
6. l'organisaziun internaziunala da polizia criminala Interpol.

³ Ils organs da duana ed il corp da guardias da cunfin annunzian cuntravenziuns cunter questa lescha a l'uffizi federal da polizia, per che quel infurmeschia las autoritads estras ed internaziunalas; els infurmeschan er ils chantuns.

⁴ Per la retschertga da cumprovas en connex cun l'assistenza giudiziala internaziunala en chaussas penals concernent ils narcotics èn applitgablhas las disposiziuns correspondentas da la lescha federala dals 15 da zercladur 1934²² davart la procedura penala.

⁵ Il dretg da la procuratura publica federala u dal procuratur public federal d'ordinar inquisiziuns tenor l'artitgel 259 da la lescha federala dals 15 da zercladur 1934 davart la procedura penala resta resalvà. Quest dretg è er admissibel per exequir dumondas d'assistenza giudiziala d'autoritads estras.

Art. 29c

¹ Il cussegl federal designescha in labor naziunal da referenza ch'è responsabel per la perscrutaziun, per l'infurmaziun e per la coordinaziun en il sector analitic, farmaceutic e farmacologic-clinic dals narcotics e da las substanzas tenor l'artitgel 2, tenor l'artitgel 3 alinea 1 e tenor l'artitgel 7 alinea 3.

² Il cussegl federal designescha in post naziunal d'observaziun che ha l'incumbensa da survegliar la problematica da la dependenza. Quest post rimna, analysescha ed interpretescha las datas statisticas. El collavura cun ils chantuns e cun las organisaziuns internaziunalas.

³ La confederaziun po incaricar terzas persunas cun singulas incumbensas da perscrutaziun, d'infurmaziun, da coordinaziun e da surveglianza en il sector da la problematica da la dependenza tenor ils alineas 1 e 2.

Part 2: Incumbensas dals chantuns

Art. 29d

¹ Ils chantuns relaschan las prescripziuns ch'èn necessarias per exequir il dretg federal e designeschan las autoritads ed ils uffizis ch'èn cumpetents per:

- a. las incumbensas e las cumpetenzas dals secturs da la prevenziun, da la terapia e da la reintegraziun sco er da la reducziun da donns e da l'agid per surviver (chap. 1a), en spezial retschaiver las annunzias davart persunas cun disturbis existents u smanatschents che resultan da la dependenza (art. 3c);
- b. conceder permissiuns (art. 3e, art. 14 ed art. 14a al. 1bis);

- c. retschaiver las annunzias davart consegnas e davart ordinaziuns da narcotics per autras indicaziuns che las indicaziuns permessas (art. 11 al. 1bis);
- d. la controlla (art. 16 – 18);
- e. la persecuziun penala (art. 28) e la privaziun da l'autorisaziun da far commerzi cun narcotics (art. 12);
- f. survegliar las autoritads ed ils organs ch'èn menziunads sut las literas a fin e sco er ils servetschs da tractament e d'agid social admess.

² Ils chantuns han il dretg d'incassar taxas per conceder las permissiuns (art. 3e, art. 14 ed art. 14a al. 1bis) sco er da relaschar las disposiziuns spezialas e per far las controllas.

³ Ils chantuns communitgeschan las prescripziuns executivas al departament federal da l'intern.

Art. 29e

¹ Las regenzas chantunales infurmeschan regularmain il cussegl federal davart l'execuziun da questa lescha e davart las observaziuns ch'ellas han fatg en quest connex e mettan a disposiziun las datas necessarias (art. 29c al. 2).

² Tenor las disposiziuns da la lescha federala dals 7 d'october 1994²³ davart ils posts centrals da polizia criminala da la confederaziun han ils chantuns da communitgar a temp a l'uffizi federal da polizia mintga persecuziun penala ch'è vegnida introducida pervia d'ina cuntravenziun cunter questa lescha. Las infurmaziuns correspondentas vegnan da princip tramessas sin via electronica u endatadas directamain en ils systems d'elavuraziun da datas da l'uffizi federal da polizia. Il cussegl federal regla ils detagls.

Art. 30

¹ Il cussegl federal relascha las disposiziuns executivas ch'èn necessarias per l'execuziun.

² El fixescha las taxas che l'institut incassescha per permissiuns, per controllas e per prestaziuns da servetsch. El po surdar quest dretg a l'institut.

³ Concedind permissiuns ad organizaziuns, ad instituziuns ed ad autoritads en il senn da l'artitgel 14a fixescha el – en il cas singul – las cumpetenzas, las premissas pli detagliadas per exequir quellas sco er la moda e maniera da las controllas. Sche necessari, po el relaschar prescripziuns che divergeschan da la lescha, cur ch'el regla las controllas.

Art. 31 – 34 e 36

aboli

II

Midada dal dretg vertent

Il cudesch penal²⁴ vegn midà sco suonda:

Art. 136

Dar ad uffants substanzas nuschaiplas per la sanadad

Tgi che dat bavrondas alcoholicas u otras substanzas ad in uffant sut 16 onns u tgi che metta a sia disposiziun talas per il consum, e quai en ina quantidad che fa donn a la sanadad, vegn chastià cun in chasti che privescha da la libertad da fin 3 onns u cun in chasti pecuniar.

III

Disposiziuns da coordinaziun

La coordinaziun da las disposiziuns d'auters relaschs cun las disposiziuns da questa lescha vegn reglada en l'aggiunta.

IV

Referendum ed entrada en vigur

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

Agiunta
(cifra III)

Coordinaziun cun il cudesch da procedura penala

Independentamain dal fatg, sch'il cudesch da procedura penala dals 5 d'october 2007²⁵ u sche questa lescha entra l'emprim en vigur, sa cloman – cur che er il segund da quests dus relaschs è entrà en vigur sco er en cas che quests dus relaschs entran en vigur il medem mument – ils artitgels qua sutvart da questa lescha sco suonda:

Art. 29

medem text sco en la midada qua avant maun

Art. 29b al. 4 e 5

⁴ Per la retschertga da cumprovas en connex cun l'assistenza giudiziala internaziunala en chaussas penalas concernent ils narcotics èn applitgablas las disposiziuns correspundentas dal cudesch da procedura penala dals 5 d'october 2007²⁶.

⁵ *aboli resp. senza impurtanza*

²⁴ CS 311.0

²⁵ CS 312.0; fegl uffizial federal 2007 6977

²⁶ CS 312.0; fegl uffizial federal 2007 6977

PP

Spediziun postala

Trametter enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun a las votantas ed als votants

Il cussegl federal ed il parlament recumandan a las votantas ed als votants da votar ils 30 da november 2008 sco suonda:

- Na a l'iniziativa dal pievel «Cunter la surannaziun da delicts pornografics vi d'uffants»
- Na a l'iniziativa dal pievel «Per ina flexibilisaziun da la vegliadetgna da la AVS»
- Na a l'iniziativa dal pievel «Dretg da recurs da las associaziuns: I basta cun la politica d'impediment – Dapli creschientscha per la Svizra!»
- Na a l'iniziativa federala dal pievel «Per ina politica da chonv raschunaivla che protegia efficaciamain la giuventetgna»
- Gea a la midada da la lescha federala davart ils narcotics e las substanzas psicotropas (lescha da narcotics)

Fin da redacziun:
27 d'avust 2008
Edì da la
chanzlia federala

Ulteriuras infurmaziuns sut:
www.admin.ch
www.parlament.ch
www.ch.ch